

מבעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

בטח קראתם תלמידי החביבים, בשבוע זה ב"דאר היום" ואחר כך, כמובן גם ב"הארץ"

את ה"שאלון" ששלח הבר"הלאומים לממשלה שלנו כדי לדעת סו"ס מה עשתה לטובת אחב"י בא"י.

אינני יודע מה ענתה הממשלה שלנו ואולם לכבוד שבת "תשובה" החלטתי לתת בעצמי "תשובה" קצרה לכמה "שאלות" הישבות.

ושריות שותא : הבית הלאומי

שאלה : "מה הם האמצעים שבהם אחוז בכרי להשליט בא"י מצב־דברים מדיני הנהגתי וכלכלי שבכחו להבטיח את התכוננות הבית־הלאומי לעם ישראל" ? תשובה :

ראשית כלי נתנו לבני־דודנו להרים ראש ולנהל תעמולה גדולה בארץ ובחו"ל נגד ר' ישראל'יק שלנו וה"סיטרא" אחרת תמיד לימינם "וגבריאלי" משמאלם... והשנית

נתנו להם לבעלי־המשלחת מיד בשובם מנסיעתם להתאסף בין הרגרויים והר־עיבל ולהכריז הרם על סחורות ישראל ועל המועצה של ה"רבי" בכבודו ובעצמו והלא ידעתם את דרכו של הכלב : כשמניחים אותו לישב על הכסא הריהו קופץ גם על השלחן...

והתוצאות ? — כשבקש המושל בשכם למסר לו את החלטות הקונגרס שלהם ענה לו אחד "השקצים" מההדר ה"מתוקן" בהוצפה גדולה שאינו מכיר אותו ואת רבן ואמר לו את הפסוק השני שב"שיר־השירים"... ולא זאת אלא שר' קוימא יצא כנגד פקודותיו של הרבי לאהר־השבועה בת זכר גדול בלא הורמנא־דמלכותא ובלא בולים אפילו ועשה אותו ואת ממשלתו כחספא בעלמא...

אמר ר' שמואל בביתו של ר' יעקב המאיר בראש־השנה שקשה רק להזין את הסוסים והעגלה בראשיתה ואולם בעל־העגלה שלנו אינו יודע כנראה או עושה עצמו כלא־יודע כי מאחורי עגלתו זו נתלים "שקצים" גדולים כדי להכביד עליה ויש שמניחים אבנים לפני גלגלי העגלה בעלותה על ההר והוא אינו מושיט להם את שוטי כרף העגלונים שלנו כדי שיזכרו הקונרסים האלה אותו לעולמים...

הנהגה עצמית

שאלה : "מה הם האמצעים שבהם אחוז בכרי לעורל עצמאות הנהגתית

ומה הן התוצאות" ?

תשובה : האמת אמר לכם תלמידי היקרים שאיני יודע מה הם האמצעים ואולם את התוצאות ידעתי כי בני־דוקנו עושים להם ב"ה שבת לפני עצמם רשות כתוף רשות — וראיה לדבר :

כשנסע "החבר הלאומי" שלנו בזמן האחרון להיפה בענין בוזגלווי כלומר הערה הספרדית והאשכנזית התאוננו לפניכם חכרי האגודה המושלמית הלאומית מיסודו של ר' חיים מרגליות שלנו כי הרבי לא נענה למברקי־ברכה שהבריקו לו פעמים בשבו מלונדרה ולא זאת אלא שלא זכו להשתתף בהגיגת־הטקס של השבועה כשחזרו לעירנו השתומם "הרבי" מאד מחמת שדרכו להשיב לכל שואל וגם להיהודי בעל־הגימטריאות שלי בקצור עשו חקירה־ודרישה כרבעי ונתברר הדבר כי אמנם נשלחה תשובה תלגרפית בזמנה ואולם הפקיד הממונה על זה בחיפה מסר את המכרז לחברה המושלמית הנוצרית דוקא באמרו כי הוא אינו מכיר בשום אגודה "וטנית" (לאומית) אחרת בארץ מזו של ישמעאל ועשו ולא זאת אלא שגם ההזמנה להגיגת הטקס שנשלחה על שם האגודה של ר' חיים מרגליות נמסרה להם שני ימים אחר הטקס...

הן זוכרים אתם את ממשלת ישמעאל ? — כשה"שאוויש" הקטן ביפו או בחיפה לא רצה לא הועילו כל הפקודות וכל

ה"איראדות" מקושטא... ועולמנו כמנהגו נוחג".

ההסתדרות היהודית

שאלה : "מה הם האמצעים שבהם אחוז בהסתדרות היהודית בכרי להבטיח יחד עם ממשלת הוד מלכותו הכריטי את השתתפותם של כל היהודים הרוצים לעזר להקמת הבית־הלאומי היהודי" ?

תשובה : האמצעים הם ידועים : נסעו לקרלסברד וליתר המקומות הוציאו כספים הקציבו תקציבים לא לרפואת־הגוף ולא לרפואת־הנפש והממשלה עזרה להם בפספורטים וגם במסלות־הכרזל לנסיעות...

הגידה וגפטיק

שאלה : "מה הם האמצעים שבהם אחוז בכרי להקל את ההגירה היהודית" ? תשובה : הפקודה של הנציב ביום 8 יוני 1921 וסדר "נעילה" עפ"י חמישת הסעיפים.

שאלה : "מה הם האמצעים שבהם אחוז במטרה לאמן את התישבותם הרחבת של היהודים על קרקעות המדינה (מספרים) ?" תשובה : לבני־דודנו נתנו מאדמת הג'יפטלק בבית־שאן כפי פקודת בוסתנאי וקוזמאי יותר ממליון דונם ממכרז הקרקע ולאחב"י נתנו בתל־עזר שבדרום בעשרים אלף דונם וחפרו תשעים מתל באדמה ומצאו שם הכל חוץ מ...מים. אלא שהקב"ה מקדים רפואה למכה ובני־דודנו מכיסאן שולחים

לנו פרפורים ואינם יודעים כי יש לנו "מכח"...

עמות המשפטים

שאלה : "מה הם האמצעים המיוחדים להבטיח ע"י משפטים את הערבות השלמית של זוגנת זכויותיהם" ? תשובה : נשפטו ב"ה כל רוצחי היהודים שירו עליהם מאהוד ומפנים בנה"שאנן שע"י תל־אביב בחיפה ועל דרך מקוה ישראל ואפילו במוצא וגם הוציפו קצינים ושוטרים משלנו להגן עלינו ובטחון הו"ו ביפו ויבנה!

שאלה : "מה הם תנאי מסירת הו"ו שעי"ם שנתחמו בין הממשלת הממונה ויתר המדינות" ? תשובה : הייתה וזא קצר ופשוט : מי שחרג במערב בורה למזרח וכו' שחרג במזרח בורה ל... מערב וכו' שחרג וגונב בשניהם בורה לצפון ולפעמים גם לדרום וישלום לרוצחים ולשודדים בלוד ובשאר המקומות..."

המקומות הקדושים

שאלה : "מה הם האמצעים שנאחזו במטרה להבטיח את האהריות בנוגע למקומות הקדושים וגם הוצגה על הזכויות הקיימות ביניהם והביש העבודה הדתית" ? תשובה : ביום א' הראש־השנה הקלמתי כדרכי להתפלל בטנין על יד הכתל המערבי וראיתי בעיני מעשה שקיה :

לפני תלף יהודי צעיר בד כ. ר. מבני דור־חדש בליות בתו הקטנה ילדה כבת של ש' שנים שנשאה בידה כפא קטנטן כדי לשבת עליו לפני הכתל כשאף נגשנו קמו לפנינו פתאום ישעת השוטרים העומדים בלובי חירטמים על המשמר (לא העתון היללה !)

והיטבתי כי התיעבו לפני המושל שבא אולי להשתתף בתפלת ישראל כדרכו בקדש ולאמר "טלום עליכם !" בעברית לאחב"י ואולם עד מהרה התנפלו הצ"ח התזימרי של השוטרים במלאכי־חבלה על הילדות והטפו מתוף ידיה הקטנות והחלשות את כפאח הקטן שלחצה בכל כחה אל לפח בצעקות איומות : אבא ! הכסא !... ומטא שלי !...

לשוא נכח האב לחדש את הכסא הקטן הורה בשביל בתו והם באהת : "אמיד איל־האכם !" (במקוה המושל שפירשו בשמו !)

נכח האב לפנות גם אל המרג'נט האירלנדי הווי ענה בלשונו הקרה : Nothing to do.

מלומר : אין מה לעשות !... על יד הכתל המערבי ראיתי לפני כל של כפאות קטנים שבזרים ורצוצים ולפניהם של נשים וקנות בנות שבעים ושישים שנה שחטפו מזון את "כפאותיהם" במקוה חבושלי התנגלו על הארץ כבליל "השעורטאם" וקראו אחרי החן : "השילף הוישם על כפא דם וגשא !"

לשוא נכח האב לחדש את הכסא הקטן הורה בשביל בתו והם באהת : "אמיד איל־האכם !" (במקוה המושל שפירשו בשמו !)

והתוצאות ? — הילדה הקטנה מתעוררת בלילות בפתח וצועקת : "אבא !... הערבים לקחו את הכסא שלי !..."

רגע עמדתי והתבוננתי אל המתפללים והנה נגש יהודי כוגרבי ארך ונשק את הכתל מימש על הישב הכתוב באותיות שתורות : "נגולה בת וינה" ולעינתו נגשה בדחילו ורחימו אישה צעירה אשכנזית ובתם וקדושה הניחה את שתי שפתותיה השושנים על "ר' זבולון" שהניח את שמו הקדוש על האבן התחתונה...

ואלי דבר יגונב כי משרד הרבנות פנה בבקשה אל הרישות להרשות לכבוד ההג להעמיד ספסל בשעת התפלה בשביל הזקנים הנשים והחלשים ובקשתם זו נמסרה במובן להרב המופתי שלהם.

ומה הן התוצאות ? — Nothing to do. מלומר : אין מה לעשות !

נעור דו אחר לבם אגלה כי דק לפני הפרעות בעו"נו נתכנסו רבנינו ועסקנינו עם ה"רבי" או בא"כהו בביתו של הרב הזקן אשר במחנה־יהודה ויחד חלמו על בנין בית־תפלה לחמישת אלפים מתפללים על יד הכתל — "מקדש בויעיר־אנפין" — ועכשיו אהר המנדט והשבועה באו "הקסאליים" שלנו וכבשו גם את מיצר הדרדנלים בעירנו על יד הכתל... — "יאכאק ! אמיר־אל־האכם !"

יחלה משונה המפילה הללים הללים ביניהם והנקראת בפי כלם: "מן אלצה" ומכיון שהמחלה הזו לא נמצאה עדין בספרי הרפואה של ממשלתנו לא מצאה בנראה לנחון להכניס בדר"ח השנתי גם את כל המתים הרבים במחלה זו...

אגב מצאתי בדר"ח הזה רמז למעשה שהיה: בח' דצמבר האחרון קרה מקרה של מחלת האבעבועות בכפר הסמוך להברון. כיון שהגיעה השמועה הנוראה לאזני אשיך של הכפר "דאוואיימי" הסמוך לעירנו התעשת לגורלם של בני כפרו. נשא רגליו וילך אל הכפר שבו נמצא החולה. נטל מימנו קצת מהמוגלה של האבעבועות חזר לכפרו אסף את צאן מרעיתו נטל קוץ מן השדה טבל במוגלה ודקר לכלם בין אצבעות ידיהם כפי המנהג המקובל אצלם. בדר"ח הזה לא מצאתי את תוצאות ה"אופירציה" הזו ואולם שמעתי מאחורי הפרגוד כי שני מינים מבני דודנו אלה הלכו להתפלל בעולם האמת יתרם נפלו על פניהם וידיהם ואמרו: "אשר יצר" — "נקבים נקבים חלולים חלולים"; הענין הזה עלה בנראות באיזה אלפים דינרים לרשות והשיך הרופא יושב ומרפא את מינותיו בישיבה של מיטה עד היום הזה...

ואחרון אחרון חביב — המוצב

1. ג. ותרשו נא לי תלמידי היקרים להעיר לתלמידתי החדשה הזאת כי בני דודנו צדיקים גמורים הם ומלאכתם מלאכתה חנוך נעשית ע"י אחרים כלומר על ידי הרב"ש שלנו...

הבריאות העממית

שאלה: "מה הם האמצעים שבהם אהוו בכדי להבטיח את ההיגיינה העממית את הבראת המדינה לשם מלחמה נגד המחלות הרגילות והמגפיות?"

השובה: היה לי הענג לקרא בה"פלאסטיין וויקלי" כיום 10 ספטמבר ש"ז את הדר"ח השנתי של משרד הבריאות הממשלתי שמיצא קוד בכל החוגים הגבוליים באנגליה וקראתי בשמחה ע"א הגדולות והנצורות שנעשו השתא להבראת הארץ ואולם מה מאד נעצבתי בלבי לקרא כי מן 63 מקרי חלידע היו 49 יהודים וכי מתוך 104 מקרי השנית היו 102 יהודים.

שאלתי במקרה מאחד הרופאים שלחם לטבת המחלות המגפיות בארץ וענה לי בלשון אנגלית גרונית ע"בית: "בודאי אין כל ספק שזוהי תוצאה מההגירה מאוקרינה ובדומה".

וכפי שיכלתי לראות מתוך הספירה של המחלות ראיתי כי בני דודנו אינם נגועים חלילה במחלות הרגילות אלא ממין

קטן שקבלתי תמול כמעטפה ורו"ה שריה הבשם נודף היכנות והאותיות עגולות ורועדות קצת והנני כוסרו בלשונו ממש: ארוני עזמות!

איני יודעת אם אתה מקבל גם תלמידות בהדרך יגו אני לא בטוחה אם אתה אינך שייך לסוג החרדים שפגשתי בהולנד דרשב"ל בעמך גלוח "הרד" על נשים ובב"ז בבחירות שהיו בעיר "הסמוכה לרשב"ל כלומר לקברו שנה את טעמו דבק על השלחן ועל לבו וצעק: אנה נו החרדים לא נשב על שלחן אחד עם הנשים!...

ואולם לא זאת היתה כונתי לספר לך ארוני עזמות כי אם מעשה שקרה עמי בשבת העברה אצלנו:

הנער המחלק את הדאר הביא לנו מברק בערבית ומכיון שאין לנו עדיין מי שיבין שפה זו הלכתי אל שכני הערבים כלם בבתים וברחוב והם הביטו בתלגרם כתרנגל ב"בני אדם" לכפרות "משכו בכתפי" הם ולא ידעו "מאי דקאמרו רבנן" עד שפגשתי איש אחד ודוקא לא-ערבי שקרא לפני את תכן המברק.

היותי מציעה איפוא לפני שכני ר' קוינא שיפתח שעורי ערב לערבית בשביל הקלוב שלהם והיה מועיל בזה להבריא שלחן הרבה יותר מכל אטפותיו ונסיעותיו.

תלמידתו הנאמנה

בכתי המשפט ובמשרדים? תשובה: אינני רגיל ביותר אצל בתי המשפט ובכל משרדיו ואולם עד כמה ששמעתי מפי יודעי דבר וקראתי בעתונים נראה לי כי במשרדי העיריה שיש לנו ב"ה שני פגנים גדולים ובהנהלת המסחר והתעשייה שיש לנו בה חלק ונהלתי משתמישים במדרגה שוה בערבי ובל"ה נגליתי.

גם מנהלי הבנק העברי שולחים ברכה לראש השנה במדה שוה — באנגלית ואפילו הור"ו מתלמידיו של ר' חיים ומעמודי התוף של אג"י בעירנו היה היה יד ביד כמעט שדבר עבוית בבית המשפט בשעת הוכוחים ע"א הענין במוצא אין זאת כי אם חזר בעשרת ימי תשובה ובזכות זה ימחלו לו כל העונות העבריים ושב ורופא לנו.

שאלת החנוך

שאלה: "מהו השיטה הכללית של החנוך?"

תשובה: א"א בקי בשמחה הכללית של החנוך בארצנו אבל יודע אנכי קצת את שטתו הפרטית של "הרבי" שהוא לפתח לבני דודנו בכפרים ב"ס אחד לכל חודש — ו"קולוניה" אשר במוצא תוכיה! לעמית זה נשלחם תלמידיו הביתה בכל שני וחמישי מפני שהוריהם לא שלחו עדיין שבר"למוד.

ומדי דברי בחנוך נוכרתי במכתב

היודעים אתם תורקית רבותי או לא?...

וזכרתי כי בימי המלחמה נסעתי הברונה בלוית חברים והכרות והלכנו לראות את קברו של... ישי! הערבי הממונה על קבר "הנביא" קבל מכל גבר דמיוכניסה 4 עשירות והנשים שלמו פי שנים 8 עשירות ואלו מהן שנשבעו לפניו שאין עובר במעוהו היו פטורות מתשלום כפול...

עתיקות

שאלה: "העבדה הממשלה הממונה הוק על העתיקות?"

תשובה: הכל יודעים כי מימשלתנו דואגת ב"ה לעתיקות ארצנו יותר אולי מאשר להרושיה ובקרוב תהפך כל א"י ל"בית נכאות" אחד ופקידי "עשרת השבטים" יהיו למנהלי הכוזיאום הזה.

איני יודע אם כבר עבדו את החק בנוגע לעתיקות ואולם זאת ידעתי כי ישנם ב"ה עתיקות לא רק בתוך הארמה ב"א גם על פני הארץ במשרדי הבלדיה הדיון עמומיה וכיוצא בהם בצורת שלהנות ופנקסאות המתאבקים בעפר רגליהם של פקידים שנשאר לזכר מימי עבדול-האמיד והראויים להשמך בתור עתיקות בבית נכאות אשר בטמנוכל...

השפות הרשמיות

שאלה: "המשתמשים בשלש השפות הרשמיות במדרגה שוה בנסוחן ובעריכתן?"